

การศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารจัดการ
ตามหลักธรรมาภิบาล ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด*

A Study on Personnel's Opinions on Good Governance
Principles Management in Mahamakut Buddhist University
Roi Et Campus

กฤตยากร สดาลัย และธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี

Kittayakorn Ladawan and Theeraphat Thinsandee

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

Mahamakut Buddhist University, Roi Et Campus, Thailand

Corresponding Author, E-mail: ob0834560021@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรโดยจำแนกตามสถานภาพ 3) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะ กลุ่มตัวอย่างได้แก่บุคลากรของวิทยาเขตร้อยเอ็ด จำนวน 81 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามประเมินค่า 5 ระดับ สถิติวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา และสถิติอนุมาน

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับได้ดังนี้ มากที่สุดคือด้านหลักความคุ้มค่า รองลงมาคือ ด้านหลักคุณธรรม และน้อยที่สุดคือ ด้านหลักความรับผิดชอบ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น โดยจำแนกตามสถานภาพ พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การศึกษาความคิดเห็น; การบริหารจัดการ; หลักธรรมาภิบาล

Abstract

The objectives of this research article were 1) to study personnel's opinions on good governance principles management 2) to compare their opinions, and 3) to collect

---

*ได้รับบทความ: 5 มีนาคม 2561; ตอบรับตีพิมพ์: 11 ธันวาคม 2561

Received: March 5, 2018; Accepted: December 11, 2018

suggestions. The target samples were 81 personnel of the campus. The research instrument was the five-rating scale. The statistics were descriptive and inference.

The findings revealed that: personnel's opinions on good governance principles management were high which were arranged from the highest to the lowest as follows: worth ethics and responsibility respectively. The comparative results of those opinions classified by situations were not different.

Keywords: Opinions; Management; Good Governance Principles

1. บทนำ

ธรรมาภิบาลเป็นมิติของกระบวนการพัฒนาใหม่ของการบริหารงานภาครัฐ มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ การเน้นบทบาทของผู้บริหารงานภาครัฐ ในฐานะที่เป็นผู้ให้บริการที่มีคุณภาพสูงตามที่ประชาชนต้องการ การสนับสนุนให้เกิดความเป็นอิสระในการบริหารงานแต่ละระดับมากขึ้นและเป็นหลักคิดในการบริหารองค์กร เพื่อประกันเรื่องฉ้อราษฎร์บังหลวง ความไม่มีประสิทธิภาพการบริหารงานอย่างโปร่งใส มีคุณภาพ มีระบบธรรมาภิบาลจึงเป็นหัวใจสำคัญของทุกองค์กรไม่ว่าหน่วยงานราชการหรือเอกชน แต่ต้องอาศัยการปรับตัว เตรียมความพร้อมของประชาชนและผู้บริหารในทุกระดับ Khamchoo, et al. (2002) เพื่อให้กระบวนการบริหาร กระบวนการจัดการเรียนการสอนต้องโปร่งใส คือ ตรวจสอบได้และอธิบายได้ทุกขั้นตอน และต้องมีผู้รับผิดชอบ Watanachai (2003) นอกจากการบริหารและการจัดการศึกษาตามอำนาจหน้าที่ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนแล้วรัฐบาลได้มีการปฏิรูประบบราชการเพื่อบริการประชาชนให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ดังกล่าว สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้าง

ระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2542 เพื่อให้ทุกกระทรวง ทบวง กรม และส่วนราชการถือปฏิบัติการบริหารมหาวิทยาลัยไม่ว่าของรัฐหรือเอกชน จะต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เรียกกันทั่วไปว่า “ธรรมาภิบาล” มาบูรณาการในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้มหาวิทยาลัยในฐานะที่เป็นนิติบุคคล ได้แก่ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ 6) หลักความคุ้มค่า โดยที่หลักธรรมาภิบาลได้นำมาบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาที่ตั้งขึ้นโดยพระบรมราชโองการแห่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2436 ตามพระราชดำริแห่งสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส เพื่อเป็นสถานที่ศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรมชั้นสูงของพระภิกษุสามเณร เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. 2540 ประกาศบังคับ

ใช้เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2540 มีฐานะเป็นนิติบุคคล อยู่ในการกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ มีการจัดรูปแบบการบริหารมหาวิทยาลัย เป็นการ จัดการตามความในมาตราที่เกี่ยวข้องในพระราช บัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. 2540 ที่กำหนดให้รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจและหน้าที่กำกับดูแลโดยทั่วไป ซึ่งกิจการ ของมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ กำหนดไว้ในมาตรา 6 คือ มีวัตถุประสงค์ให้การ ศึกษา วิจัย ส่งเสริม และให้บริการวิชาการทาง พระพุทธศาสนา แต่พระภิกษุ สามเณร และคฤหัสถ์ รวมทั้งการนันทนาการศิลปวัฒนธรรมให้สอดคล้อง กับนโยบายของรัฐบาล การจัดโครงสร้างและระบบ การบริหารมหาวิทยาลัยในแต่ละองค์กรมีความ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหา มกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. 2540 ตามมาตรานั้นๆ โดยจำแนกองค์กรหรือหน่วยงานหลักๆ คือ สภามหาวิทยาลัย สภาวิชาการ สำนักงานอธิการบดี สำนักงานวิทยาเขต สำนักงานคณบดี บัณฑิต วิทยาลัย คณบดี คณะวิชาสถาบัน สำนักศูนย์และ วิทยาลัย กระบวนการบริหารและการตัดสินใจใน ระดับต่างๆ โดยการกระจายอำนาจไปยังหน่วยงาน ต่างๆ เพื่อการบริหารตน เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้เสียได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษา นอกจากนี้ได้มี องค์กรอิสระตรวจสอบและควบคุมเท่าที่จำเป็น ทำให้มีอิสระและคล่องตัวในการปฏิบัติหน้าที่ใน องค์กรนั้นๆ ผู้บริหารมีบทบาทและภารกิจทางด้าน การบริหารในระดับต่างๆ เช่น อธิการบดีมีบทบาท และภารกิจทางด้านการบริหารตามความในมาตรา

27 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราช วิทยาลัย รองอธิการบดี มีบทบาทและภารกิจ ตามความในมาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. 2540 ที่กำหนดให้ทำหน้าที่และรับผิดชอบ ตามที่ อธิการบดีมอบหมาย คณะกรรมการประจำ วิทยาเขต มีบทบาทและภารกิจตามความในมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราช วิทยาลัย พ.ศ. 2540 รองอธิการบดีประจำวิทยาเขต มีบทบาทและภารกิจตามความในมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราช วิทยาลัย พ.ศ. 2540 ที่กำหนดไว้ว่า ในวิทยาเขต หนึ่งให้มีสำนักงานวิทยาเขต โดยมีรองอธิการบดี ซึ่งเป็นพระภิกษุรูปหนึ่ง เป็นผู้บังคับบัญชาและรับ รับผิดชอบการบริหารงานของวิทยาเขตตามที่ อธิการบดีมอบหมาย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้กำหนดนโยบายการบริหาร (Policy) เพื่อนำไปสู่ การบริหารจัดการของมหาวิทยาลัย คือ 1) ปรับรื้อ โครงสร้างและระบบการบริหารจัดการองค์กร 2) จัดวางตำแหน่งบุคลากร โดยใช้หลักความรู้ ความสามารถและสมรรถนะ (Knowledge Based and Competency Based) ตามหลักการจัดคน ให้เหมาะสมกับงาน (Put the Right Man on the Right Job) 3) ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้มี คุณวุฒิ ตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการศึกษาและ เกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาและพัฒนา บุคลากรทุกสายงาน 4) เร่งรัดจัดทำแผนพัฒนา มหาวิทยาลัยฉบับใหม่ 5) เร่งรัดและดำเนินการ โครงการก่อสร้างมหาวิทยาลัยมหามกุฏราช

วิทยาลัยแห่งใหม่ ให้เป็นไปตามแผนบริหารงานโครงการ 6) พัฒนาและยกระดับการบริหารจัดการและการจัดการศึกษาของวิทยาเขตวิทยาลัยและศูนย์การศึกษาของมหาวิทยาลัยให้มีคุณภาพและมาตรฐานเดียวกัน 7) พัฒนาระบบการบริการนักศึกษาและบุคคลภายนอกให้การเข้ารับบริการจากมหาวิทยาลัย 8) พัฒนาหลักสูตรและการจัดการศึกษาให้มีความหลากหลายในด้านสาขาวิชา 9) ส่งเสริมการวิจัยทางพระพุทธศาสนาและการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์กรทุกระดับ

จากการรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 2556 พบว่า มหาวิทยาลัยมีปัญหาด้านการบริหาร โดยเฉพาะการบริหารการเงิน เป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยยังขาด “มืออาชีพ” ด้านการบริหารการศึกษา และด้านการเงินเข้ามาดำเนินการมหาวิทยาลัยให้มีค่าใช้จ่ายคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ ยังไม่มีแผนบริหารจัดการที่สอดคล้องกับนโยบายและภาพรวมของมหาวิทยาลัย ซึ่งมีข้อเสนอแนะผู้บริหารว่า การบริหารจัดการสถาบันขนาดใหญ่ที่มีวิทยาเขตมาก จะต้องใช้วิธีการจัดการสมัยใหม่ที่จะช่วยลดปัญหาและทำให้เกิดความคุ้มค่าไม่เสี่ยงต่อปัญหากฎหมาย ควรมีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายการบริหารการบัญชี และการวางแผนมาช่วยมหาวิทยาลัย เนื่องจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยได้พัฒนาจากระบบการบริหารกึ่งวัดกึ่งหน่วยงานอิสระ ยังมีใช้รูปแบบการบริหารมหาวิทยาลัยโดยทั่วไป ยังมีปัญหาในการบริหารจัดการที่ดีและเป็นระบบสากล ดังนั้นมหาวิทยาลัย

จึงควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นโอกาสให้กับบุคลากรที่อยู่ในสถานภาพแตกต่างกัน ได้มีโอกาสรับทราบหรือทำความเข้าใจแนวทางการบริหารจัดการ ก่อให้เกิดบรรลุประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ ผู้สอน และเจ้าหน้าที่สายสนับสนุน

3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย (Population) ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอนและเจ้าหน้าที่สายสนับสนุน ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ดจำนวน 102 รูป/คน

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอนและเจ้าหน้าที่ สายสนับสนุนในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ

ทาโร่ ยามาเน (Taro Yamane) (Srisaad, 1992) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 81 รูป/คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบเลือกตอบ (Check List) ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต ร้อยเอ็ด และตอนที่ 3 คำถามลักษณะปลายเปิด (Open-ended Question) เกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต ร้อยเอ็ด

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติเชิงอนุมาน คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One - way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD (Least Significant Different)

4. สรุปผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในมหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต ร้อยเอ็ด โดยรวม เห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักคุณธรรม

ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลัก การมีส่วนร่วม และด้านหลักความรับผิดชอบ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของ บุคลากรต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต ร้อยเอ็ด พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร จำนวน 11 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 13.58 อาจารย์ผู้สอน จำนวน 32 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 39.51 และ เจ้าหน้าที่สายสนับสนุน จำนวน 38 รูป/คน คิดเป็น ร้อยละ 46.91 โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของบุคลากร ต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลใน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต ร้อยเอ็ด พบว่า โดยรวมเห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เห็นด้วยในระดับ มากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหา น้อย ได้แก่ ด้านหลักความคุ้มค่าด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใสด้านหลักนิติธรรม ด้านหลัก การมีส่วนร่วม และด้านหลักความรับผิดชอบ

3. ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการ ตามหลักธรรมาภิบาลในมหาวิทยาลัย มหามกุฏ ราชวิทยาลัย วิทยาเขต ร้อยเอ็ด ได้แก่ ควรให้การ สนับสนุนและส่งเสริมในการใช้หลักธรรมาภิบาล ทั้ง 6 ด้าน เพื่อให้เกิดผลต่อหน่วยงานภายในวิทยาเขต ร้อยเอ็ดอย่างแท้จริง การจัดงบประมาณของฝ่าย ต่างๆ ควรเน้นประโยชน์ความคุ้มค่าอย่างทั่วถึง ตามความเหมาะสมจำเป็น มีการกำกับติดตาม ตรวจสอบแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว มีระบบการ ดูแล วัสดุอุปกรณ์ เอกสารต่างๆ ในการใช้ที่

ปลอดภัย การบริหารจัดการควรยึดหลักความถูกต้อง ชัดเจน โปร่งใส ที่สามารถให้เหตุผลหรือตรวจสอบได้ โดยมีคณะบุคคลที่รับผิดชอบดูแล ถ้าหากจำเป็นก็สามารถชี้แจงตรวจสอบได้ทุกเรื่อง และมีการกำหนดมาตรฐาน เป้าหมาย ความสำเร็จ ตัวชี้วัดที่ชัดเจนในการบริหารจัดการภายใต้กรอบของระเบียบกฎหมายของมหาวิทยาลัย

5. อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต ร้อยเอ็ด ทั้ง 6 ด้าน พบว่า เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักความรับผิดชอบต่อสังคม ทั้งนี้ เพราะว่าผู้บริหารในปัจจุบันมีลักษณะของนักบริหารการศึกษาเมื่ออาชีพ ที่มีความรู้ความสามารถที่จะนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จในการบริหารจัดการศึกษา และผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาได้จะต้องผ่านการอบรมผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้บริหารระดับสูงตามหลักเกณฑ์และหลักการกำหนด จากการพัฒนาโดยการอบรมดังกล่าว ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจในกระบวนการบริหารสถานศึกษา ตลอดจนได้รับทักษะที่จำเป็นและคุณธรรมสำหรับผู้บริหารเพิ่มพูนมากขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบงานตามความรู้ และความสามารถให้แก่ครู

ทุกคนปฏิบัติตามกฎระเบียบการบริหารงาน บุคลากรด้วยความถูกต้อง ดำเนินการโดยยึดระเบียบกฎหมายและข้อบังคับต่างๆ ดำเนินการงานงบประมาณ เป็นไปตามระเบียบของทางราชการอย่างเคร่งครัด และใช้ระเบียบการบริหารสินทรัพย์อย่างเคร่งครัด และการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล มีการดำเนินการตามมาตรฐานการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน มีตัวชี้วัดคุณภาพในการปฏิบัติงาน มีการกำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน และเป้าหมายความสำเร็จในการบริหารงานให้บุคลากรในมหาวิทยาลัยได้รับทราบและเข้าใจในบทบาท มีการศึกษากฎระเบียบข้อบังคับด้วยความเอาใจใส่ชัดเจน ยึดหลักความสุจริต ยุติธรรม ความรับผิดชอบต่อสังคม ความเมตตา เอื้อเฟื้อ มีจิตอาสา ส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาและชุมชน มีส่วนรับผิดชอบต่อส่วนรวมในการบริหารงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wiruchnipawan (2005) ที่กล่าวไว้ว่า การบริหารจัดการ (Management Administration) การบริหารการพัฒนา (Development Administration) แม้กระทั่งการบริหารจัดการการบริการ (Service Administration) แต่ละคำมีความหมายคล้ายคลึงหรือใกล้เคียงกันที่เห็นได้ชัดเจนมีอย่างน้อย 3 ส่วน คือ 1) ล้วนเป็นแนวทางหรือวิธีการบริหารงานภาครัฐที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนำมาใช้ในการปฏิบัติเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารราชการ 2) มีกระบวนการบริหารงานที่ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การคิด (Thinking) หรือการวางแผน (Planning) การดำเนินงาน (Action) และการประเมินผล (Evaluating) และ

3) มีจุดหมายปลายทาง คือ การพัฒนาประเทศไปในทิศทางที่ทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น Frederick W. Taylor (1942) ได้กล่าวถึงการบริหารไว้ว่า งานบริหารทุกอย่างจำเป็นต้องกระทำโดยมีหลักเกณฑ์ โดยกำหนดจากการวิเคราะห์ศึกษาอย่างรอบคอบ ทั้งนี้ เพื่อให้มีวิธีที่ดีที่สุดในอันที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิตมากยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์สำหรับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและงานวิจัยของ Jehmat (2012) พฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ระดับพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับ Jaroenphon (2009) ได้ศึกษาเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Meejamrus (2007) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอนาทมสะกา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน พบว่า

อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด ระหว่างผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอนและเจ้าหน้าที่สายสนับสนุน พบว่า โดยรวมและรายด้านเห็นด้วยไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะบุคลากรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด ต้องการให้มหาวิทยาลัยประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการเพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ สามารถตรวจสอบได้ (Accountability) มีความโปร่งใสและความรับผิดชอบต่อบุคลากรและนักศึกษา มีการรอบกฎหมายสำหรับการพัฒนา และมีการดำเนินการตามนโยบายสาธารณะที่ได้ตกลงไว้ ดังนั้นจึงทำให้บุคลากรของมหาวิทยาลัยที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน เห็นด้วยไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับแนวคิด Boonjitradul (1991) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารที่พึงประสงค์ด้านบุคลิกภาพ ผู้บริหารต้องมีหน้าตาอึดอัด มีไหวพริบพัฒนา แสวงหาแนวคิดใหม่ตั้งใจและทำจริงไม่ซิงหาแต่อาณัติ ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เจริญกับงานที่ทำเป็นผู้นำองค์กร อาจหาญต่อกรกับอุปสรรคและไม่ถูกชักชวนด้วยการสอพลอ และงานวิจัยของ Phra Yuttana Chudthongmuan (2007) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนโปลิเทคนิคล้านนา เชียงใหม่ ผลการเปรียบเทียบครูผู้สอนที่มีเพศ

ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนโปลีเทคนิคล้านนาเชียงใหม่ โดยรวมไม่แตกต่างกัน

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาในตอนต้น พบว่า การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในด้านการงานของมหาวิทยาลัย พบว่า ได้นำหลักการมาใช้ระดับมากคือ ด้านการดำเนินงานศิลปะและวัฒนธรรม ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม ด้านการประกันคุณภาพ ด้านงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ ด้านการพัฒนามหาวิทยาลัยและบุคลากร ด้านคุณภาพบัณฑิตและหลักสูตรการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยจึงควรให้ความสนใจในการบริหารจัดการ ปรับปรุงและนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาระงานทั้ง 3 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่นๆ ได้แก่ ด้านงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ ด้านการพัฒนามหาวิทยาลัยและบุคลากร และด้านคุณภาพ

บัณฑิตและหลักสูตรการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยจะต้องรับฟังหรือรับทราบความคิดเห็นและมองความคิดเห็นที่แตกต่างกัน เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์พัฒนามหาวิทยาลัย จะปล่อยให้ต่างฝ่ายหรือต่างกลุ่มแสดงความคิดเห็นแตกต่างกัน แต่ไม่พยายามปรับหรือแก้ไขพัฒนา ย่อมจะเกิดผลเสียต่อมหาวิทยาลัยและรับฟังข้อเสนอแนะจากการศึกษาในครั้งนี้มาปรับปรุงพัฒนาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบในการนำหลักธรรมาภิบาลที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการบริหารจัดการภาระงานต่างๆ ของมหาวิทยาลัย

2.2 ควรศึกษาวิจัยเชิงทดลองเพื่อหาประสิทธิผลของสื่อที่เหมาะสมมาใช้ในการบริหารจัดการในมหาวิทยาลัย โดยยึดหลักธรรมาภิบาลทั้งระดับกลุ่มงาน ฝ่าย คณะหรือระดับวิทยาเขต

2.3 ควรศึกษาวิจัยเชิงความสัมพันธ์ (Correlational Studies) ระหว่างการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลกับตัวแปรอื่นๆ อาทิ ความพึงพอใจในการทำงาน ขวัญกำลังใจ ความรู้สึกเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ความภาคภูมิใจต่อองค์กร ฯลฯ

References

- Boonjitradul, N. (1991). *Principles of Educational Administration*. Bangkok : Bophit Printing Co., Ltd.
- Frederick, W. Taylor. (1942). *The Principles of Scientific Management*. New York: Harper and Row.
- Jaroenphon, N. (2009). The Use of Good Governance Principle in Management of Administrators under the Office of KhonKaen Vocational College Committee. *Independent Study*. Graduate School : Loei Rajabhat University.

- Jehmat, K. (2012). Management Behavior by the Principles of Good Governance of Islamic Private School Administrators in Nakhon Sri Thammarat Province. *Princess of Naradhiwas University Journal of Humanities and Social Sciences*, 2(1).
- Khamchoo, C., et al. (2002). *Good Governance: Transparent Administration with Ethics*. Bangkok : Numfon Publishing Co., Ltd.
- Meejamrus, S. (2007). Good Governance Administration of Administrators in Amphoe Tha Maka under Kanchanaburi Educational Service Area Office 2. *Independent Study*. Graduate School : Silapakorn University.
- Phra Yuttana Chudthongmuan. (2007). The Use of Good Governance Principle in Management of Administration Committee, Lanna Polytechnical College, Chiang Mai. *Master of Education*. Graduate School : Chiang Mai University.
- Srisaad, B. (2002). *Basic Research*. 6th Edition. Bangkok : Suweeriyasan.
- Watanachai, K. (2003). *Good Governance and Roles of Basic Education Commission*. Bangkok : Office of Policy and Planning.
- Wiruchnipawan, W. (2002). *The Capital Administration and Local Departments: The United States of America, English, France, Japan and Thailand*. Bangkok : Fourpress.

